

Torsten Jakobsson
Bitr. enhetschef
Länsveterinär
010-223 63 48

Regeringskansliet
n.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia
lisen.sjoling@regeringskansliet.se

Krav på att hålla djur lösgående (SJV Rapport 2019:17)

(Dnr N2020/02300)

Länsstyrelsen i Jönköpings län yttrar sig över Statens jordbruksverks rapport om Krav på att hålla djur lösgående – konsekvenser, övergångsbestämmelser och andra incitament än lagstiftning (Rapport 2019:17).

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Länsstyrelsen delar i huvudsak Jordbruksverkets syn på de konsekvenser som ett krav på att hålla djur lösgående kan medföra och som verket redovisar.

Länsstyrelsen vill dock framföra att den främsta och viktigaste konsekvensen av att djur ska hållas lösgående är ett förbättrat djurskydd genom en påtaglig förbättring av djurvälståndet och djurhälsan.

Vidare delar Länsstyrelsen verkets syn på nödvändigheten av övergångsregler och möjligheten att medge avgränsade undantag från kravet på att hålla djur lösgående.

Länsstyrelsen vill framföra följande synpunkter och förslag.

- Länsstyrelsen föreslår en övergångsperiod för nötkreatur och häst om maximalt tio år.
- Länsstyrelsen föreslår en övergångsperiod för get om maximalt tre år.
- Länsstyrelsen föreslår att möjligheterna till specifika undantag från kravet på att hålla djur lösgående regleras i verkets föreskrifter.
- Länsstyrelsen föreslår att undantag från kravet att hålla djur lösgående i traditionell fåbodräft kan medges för speciella situationer vid fåboden eller fåbodvallen.
- Länsstyrelsen föreslår att undantag från kravet att hålla djur lösgående i traditionell fåbodräft **inte** bör medges för vinterhållning på den egna anläggningen.
- Länsstyrelsen föreslår att undantag från kravet att hålla djur lösgående för hållande av nötkreatur och häst vid mässor, utställningar, och liknande kortvariga evenemang
- Länsstyrelsen avstyrker ett förfarande med riktat stöd till omställningen till lösgående djur.
- Länsstyrelsen delar Jordbruksverkets uppfattning att inga andra incitament för omställningen till lösgående djur föreligger än de ovan redovisade.

Synpunkter på Jordbruksverkets rapport (2019:17)

Länsstyrelsen anser att Jordbruksverkets rapport om konsekvenser av krav på att hålla djur lösgående är väl genomarbetat och delar i stora drag verkets syn på hur ett sådant krav kan komma att påverka djurhållningen av de djurslag som kommer att beröras.

Länsstyrelsen vill dock framföra att den främsta konsekvensen av ett krav på att hålla nötkreatur (oberoende av produktionsform), hästar och getter lösgående är ett bättre djurskydd för dessa djurslag. Att hålla djur lösgående har en mycket påtaglig positiv effekt för djurvälståndet då det innebär en mycket större rörelsefrihet för djuren, en bättre möjlighet till sociala kontakter och i en förlängning en sänkning av stressnivån i djurgruppen.

Vidare är det välkänt att djurhälsan i besättningar med lösdrift oftast är avsevärt bättre än i uppbundna hållandeformer. Genom möjligheten till fri rörelse förbättras djurens kondition, muskelansättning samt både muskel och skelettstyrka, vilket gör att de inte drabbas av muskel- och benlidanden i samma utsträckning som uppbundna djur. Likaså blir klöv- och hovhälsan vanligen bättre i lösgående system.

I väl utformade lösdriftssystem är det oftast lättare att sköta hygien på djurens liggplatser vilket medför renare djur - vilket också innebär en djurskyddsvinst - och minskad risk för en rad infektionssjukdomar.

I Jordbruksverkets rapport föreslår verket olika lösningar för övergångsregler och undantag från ett framtida krav på att hålla djur lösgående. Länsstyrelsen vill där lämna följande synpunkter.

Övergångstid

Länsstyrelsen delar Jordbruksverkets uppfattning att en längre övergångstid är nödvändig för att motverka alltför stora negativa konsekvenser för både samhället i stort, berörda djurhållare samt konsumenterna av dessa djurhållares produkter eller tjänster.

Erfarenheten av långa övergångstider vid krav på mera omfattande förändringar inom djurhållningen har ibland varit mycket negativ. Som exempel kan nämnas utfasningen av hållande av värphöns i traditionella burar inom äggproduktionen, kravet på förlängning av båspallarna i mjölkproduktionen, m. fl. Här har långa övergångstider tyvärr inte lett till en gradvis omställning, utan bara till att få eller inga åtgärder vidtogs förrän i allra sista stund, eller till och med långt efter att övergångstiden gått ut.

Länsstyrelsen föreslår därför en övergångsperiod om maximalt tio år för hållande av nötkreatur (oberoende av produktionsform) och maximalt fem år för hållande av get.

Undantag

Länsstyrelsen förordar att eventuella undantag anges i Jordbruksverkets kommande föreskrifter snarare än att något mer eller mindre generellt dispensförfarande införs. Det för att en större rättvisa och transparens i systemet ska erhållas.

Länsstyrelsen menar att det inom traditionellt fåbodbruk kan finnas ett behov av i föreskrift reglerade undantag. Länsstyrelsen vill dock här understryka att sådana undantag enbart bör medges för hållandet under sommarperioden på fåbod/fåbodvallen. Under vinterperioden då djuren hålls under mera moderna former finns inget behov av undantag, utan här menar Länsstyrelsen att det är tillräckligt med den beslutade övergångsperioden om tio år.

När djuren hålls vid fåboden går de normalt lösa på betesmarker eller i skogen, och det kan då finnas ett berättigat krav från djurhållarna att hålla djuren uppbundna under mjölkning, övervakning av förlossningar, veterinärvård, viss utfodring, m.m. Vidare kan det vara tillräckligt att djuren under kortare tidsrymder hålls uppbundna inomhus under perioder (del av dag eller en sammanhållen period) på grund av omfattande insektsangrepp. Likaså kan behov finnas av att temporärt hålla djuren på stall och då uppbundna vid hastigt uppkommet eller kraftigt ökat hot om rovdjursangrepp.

Länsstyrelsen förslår vidare att undantag för tillfällig uppbinding kan regleras i föreskrift, och då för hållande av nötkreatur och häst vid mässor, utställningar, och liknande kortvariga evenemang.

Stöd för omställning

Länsstyrelsen delar Jordbruksverkets uppfattning att bland annat ett riktat stöd för omställning till lösgående system kan uppfattas som orättvist av alla de lantbrukare som redan ställt om sina inhysningssystem till lösgående. Vidare kan ett riktat stöd motverka enskilda aktörers vilja att på eget initiativ vilja genomföra förbättring av djurvälståndet i sin djurhållning

Länsstyrelsen avstyrker ett förfarande med riktat stöd till omställningen till lösgående djur.

Andra incitament

Länsstyrelsen delar Jordbruksverkets uppfattning att inga andra incitament för omställningen till lösgående djur föreligger än de ovan redovisade.

De som medverkat i beslutet

Detta yttrande har beslutats av landshövdingen Helena Jonsson efter föredragning av länsveterinären Torsten Jakobsson. I den slutliga handläggningen har även länsrådet Johan Löwenadler Davidsson, avdelningschefen Nina Elmsjö och enhetschefen Johanna Hänninen deltagit.